

„Český propad je extrémní, jsme naprostou raritou.“ Hrozbou pro ekonomiku jsou Němci

- CZ24 News | 20. listopadu 2023

ČESKO: Česká ekonomika je na tom hůř, než se očekávalo. Největší brzdou je stále výrazně utlumená spotřeba domácností vyvolaná obavou z dalšího náročného roku. Vláda i ekonomové se upínají k tomu, že jak bude klesat inflace a reálné mzdy porostou, bude to mít i psychologický efekt na domácnosti a jejich strach z pokračujícího zdražování. Existují ale rizika, že se tento scénář nenaplní.

Letos od července do září hospodářství klesalo jak v porovnání se stejným obdobím loňska, tak ve srovnání s obdobím letošního druhého čtvrtletí. Hlavním důvodem propadu ekonomiky je pokračující obava domácností z dalšího ekonomického vývoje, a to jak co se týče dalšího zdražování a vyšší inflace obecně, tak cen energií.

„V reálném vyjádření Češi aktuálně spotřebovávají o 9 procent méně zboží a služeb než na konci roku 2019, což je skutečně extrémní propad. V celé Evropské unii najdeme jen dva další státy, které se na předpandemickou úroveň spotřeby dosud nevrátily, a to Španělsko a Německo. Ovšem oba se pohybují pouze kolem minus jednoho procenta. V tomto ohledu jsme tedy naprostou raritou. Je téměř jisté, že růst reálných mezd umožní zotavení spotřeby nízkopříjmových domácností a ty s vyššími příjmy začnou utrácet úspory, které momentálně drží z opatrnostních důvodů,“ řekl deníku Echo24 hlavní ekonom společnosti Cyrrus Vít Hradil.

„Tuzemské domácnosti už řadu čtvrtletí v řadě škrtí své výdaje, které se stále nedostaly na předpandemickou úroveň. A vzhledem k tomu, že jejich spotřeba je významnou složkou celkového výkonu ekonomiky, ten zůstává notně povadlý. Nejnovější návrh Energetického regulačního úřadu by přitom české ekonomice zasadil další ránu,“ domnívá se ekonom Lukáš Kovanda.

Energetický regulátor navrhuje od ledna zvýšit pro domácnosti regulovanou složku elektřiny o 71 procent. Ještě výrazněji stoupne pro velké odběratele, na hladině vysokého napětí meziročně o 113 procent a na hladině velmi vysokého napětí o 206 procent.

Také Evropská komise ve své nově vydané makroekonomické prognóze zhoršila výhled české ekonomiky a zatímco na jaře ještě počítala s růstem o 0,2 procenta, nyní jí předpovídá pokles, který odhaduje na 0,4 procenta. K pozvolnému růstu by se česká ekonomika mohla vrátit až v příštím roce, kdy komise očekává růst hrubého domácího produktu (HDP) o 1,4 procenta. Původně jej přitom odhadovala na 2,6 procenta.

Kromě toho komise upozorňuje na to, že ceny energií by měly v posledním čtvrtletí letoška a v prvním čtvrtletí roku 2024 zaznamenat další meziroční nárůst, který souvisí se skončením platnosti energetických opatření.

Rizikem může být i další zásah do konkurenceschopnosti tuzemských firem vzhledem k plánované významné podpoře, kterou plánuje Německo, kdy bude firmám kompenzovat vysoké náklady na energie či snižovat daň z elektřiny. Tamnímu průmyslu vláda kvůli drahé elektřině poskytne úlevu až 12 miliard eur (přes 295 miliard korun).

„Okolní země, včetně právě Německa, budou ovšem i v příštím roce ulevovat lidem a firmám od drahých energií. Česko ale žádnou pomoc nechystá. To jeho firmy a podniky může dostat do

konkurenční nevýhody. A dále tak škrtit jejich výdaje, což pak nadále bude podvazovat ekonomiku," myslí si Kovanda.

Také podle Hradila by německé průmyslové dotace skutečně mohly pozici českých firem oslabit. „Z dlouhodobého hlediska je to sice slepá ulička, jelikož dotovat ztrátové firmy z kapes daňových poplatníků je plýtvání penězi. Německu by ovšem mohlo stačit dotace udržet v platnosti jen tak dlouho, dokud jejich přímí konkurenti neopustí trh. Následně by se jejich firmy mohly díky nižší konkurenci přehoupnout zpět do černých čísel a dotace by již dále nemusely potřebovat," popsal možný scénář.

Podle ministra financí Zbyňka Stanjury (ODS) se Česko nemůže kvůli drahým energiím pouštět do dotačních závodů s Německem, vzhledem k velikosti ekonomiky by v nich totiž prohrálo. „Pokud dopustíme dotační závody, tak s nejbohatší evropskou ekonomikou Německem prohrajeme. Naším cílem je, aby se v celé Evropě snižovala úroveň dotací, protože to nahrává těm nejbohatším ekonomikám," tvrdí Stanjura.

Firmy mohou na růst nákladů způsobeným dražšími energiemi zareagovat růstem cen, což by tlačilo proti poklesu inflace. Ta by měla sice klesat k dvouprocentnímu cíli, podle analytiků existuje však stále mnoho rizik, které vývoj mohou nabourat.

„Pokles k inflačnímu cíli bude ovlivňovat spousta faktorů od vývoje ekonomiky, lednového přecenění, spotřebního chování domácností, tempa snižování úrokových sazeb ze strany ČNB a řada dalších. Růst koncových cen a související růst marží pak bude omezován konkurenčním bojem. Platí proto, že odvětví, kde je silná koncentrace konkurence, nebudou zdražovat příliš a možná vůbec. V odvětvích, kde je konkurence spíše slabší, můžeme čekat prudší růst cen," řekl redakci hlavní ekonom společnosti Roklen Pavel Peterka.

„Na to budou zřejmě reagovat i domácnosti, které do jisté míry počítaly s výraznějším poklesem cen energií v roce 2024. Spotřebitelský sentiment může být negativně ovlivněn nenaplněním těchto očekávání, což se může projevit v pomalejším než očekávaném růstu spotřeby. Na druhou stranu je prognózován růst reálných mezd v ekonomice, což by mělo naopak spotřebu tlačit směrem vzhůru. Předpokládám, že tento pozitivní efekt nakonec převáží a uvidíme růst spotřeby a ekonomiky v dalším roce. Je tu ale stále spousta rizik, která mohou tento základní scénář významně narušit," dodal Peterka.

[ZDROJ](#)